

Prof. dr hab. Ewa Małuszyńska
Katedra Europeistyki
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

**Recenzja rozprawy habilitacyjnej i pozostałego dorobku naukowo-badawczego
oraz dydaktycznego i organizacyjnego
dr Sylwii Dołzbłasz**

Recenzję przygotowano na podstawie dokumentacji w sprawie nadania **dr Sylwii Dołzbłasz** stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk o ziemi, w dyscyplinie geografia, przedłożonej dnia 3 grudnia 2017 r. przez Dziekana Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego, na podstawie decyzji Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów z dnia 14 listopada 2017 r.

Dr Sylwia Dołzbłasz jest absolwentką Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Wydziału Gospodarki Międzynarodowej Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego (obecnie Uniwersytetu Ekonomicznego) we Wrocławiu. W 2000 r. otrzymała tytuł magistra geografii, a w roku 2004 – magistra ekonomii.

W 2005 r. uzyskała stopień naukowy doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Międzynarodowa współpraca polskich regionów”.

Od 2007 r. zatrudniona jest w Zakładzie Zagospodarowania Przestrzennego Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego.

Osiągnięcia naukowo badawcze

Dorobek publikacyjny Habilitantki (oryginalne opublikowane prace twórcze udostępnione w obiegu społecznym), to zgodnie z załączonym wykazem **44 prace** opublikowane po uzyskaniu stopnia doktora, w tym 26 prac w j. angielskim i 4 przed uzyskaniem stopnia doktora. Na zbiór ten składa się: 6 monografii (w tym jedna autorska przedstawiona jako osiągnięcie naukowe w postępowaniu habilitacyjnym i 5 współautorskich), 4 rozdziały w monografiach opublikowanych w wydawnictwach zagranicznych i 15 rozdziałów w monografiach krajowych (w tym 4 przed uzyskaniem stopnia doktora), artykuły opublikowane w czasopiśmie z listy A MNiSW (4), z listy B MNiSW (12) oraz w innych czasopiśmie zagranicznych (3).

Publikacyjny dorobek Habilitantki po uzyskaniu stopnia doktora **wg analizy bibliometrycznej** jest następujący:

1. Sumaryczny impact factor (średni 5 letni) wg listy Journal Citation Reports (JCR): 3,656

2. Liczba cytowań:

- wg bazy Google Scholar: 136 (bez autocytowań), indeks Hirscha - 9;
- według bazy Publish or Perish: 140 (bez autocytowań), indeks Hirscha – 9;
- wg bazy Web of Science 12 (bez autocytowań), indeks Hirscha – 3;

3. Łączna liczba punktów wg stanu na 2017 r. - 462

Pod względem ilościowym, dorobek publikacyjny dr Sylwii Dołzbłasz można uznać za wystarczający.

Ocena rozprawy habilitacyjnej (osiągnięcia naukowego) oraz pozostałych publikacji

Rozprawa habilitacyjna

Publikacja dr Sylwii Dołzbłasz pt. „**Sieci współpracy transgranicznej na pograniczach Polski**”, przedstawiona jako osiągnięcie zgodnie z art. 16 ust. 2 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r., opublikowana została w 2017 r. w wydawnictwie Uniwersytetu Wrocławskiego w serii Rozprawy Naukowe Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego.

Książka o objętości 290 stron, oprócz wstępu, wprowadzenia, zakończenia, bibliografii i 3 załączników składa się z 3 rozdziałów. Obszerna bibliografia (13 stron) obejmuje publikacje w języku polskim i angielskim w znaczącej części najnowsze, obejmujące najważniejsze pozycje z zakresu badań obszarów pograniczy. W pracy zawarto 88 rysunków i 21 tabel. Zgodnie ze spisem załączników (str. 281) praca powinna zawierać 7 załączników. W opracowaniu zamieszczono jednak tylko trzy załączniki, co utrudnia analizę treści.

Układ pracy jest w zasadzie poprawny. Wątpliwość budzi umieszczenie części dotyczącej metody (analizy sieciowej) w rozdziale dotyczącym przeglądu literatury. Wyodrębnienie rozdziału metodycznego pozwoliłoby na szersze omówienie tej metody oraz możliwości interpretacji uzyskiwanych przy jej zastosowaniu wyników (wartości wskaźników). Drugim zastrzeżeniem jest przedstawienie wniosków w p. 4.1. „Podsumowanie” i w rozdziale 5 „Wnioski”. W obu częściach pracy powtarzają się częściowo te same informacje. Korzystniejsze byłoby połączenie obu i np. wyodrębnienie wówczas 2 części, tj. części odnoszącej się do celu i hipotez i drugiej przedstawiającej zaproponowane modele współpracy przygranicznej.

Problematyka, cele, hipotezy

Recenzowana praca poświęcona jest analizie współpracy transgranicznej w Polsce, obejmującej programy współfinansowane z EFRR w ramach celu polityki spójności UE, jakim

jest Europejska współpraca terytorialna (EWT) oraz programów Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (EISP). Badania dotyczyły charakteru współpracy transgranicznej oraz sieci współpracy na wszystkich obszarach pograniczy Polski. Wybór problematyki pracy w sytuacji zachodzących zmian w funkcji granicy i w związku z tym procesów zachodzących na obszarach pograniczy, jak również zmian relacji sąsiadujących ze sobą państw członkowskich UE oraz państw członkowskich UE z krajami ościennymi jest istotny i ciekawy. Ze względu na duże znaczenie polityki spójności UE, pracom dotyczącym realizacji jej celów poświęcono wiele opracowań, badania dotyczące EWT, w tym współpracy przygranicznej są jednak mniej liczne w porównaniu z opracowaniami obejmującymi pozostałe cele tej polityki. Są one ponadto często fragmentaryczne i jak wskazuje Autorka ograniczone do wybranego zakresu tematycznego przedsięwzięć i obszaru. Najczęściej też obejmują tylko obszary położone po stronie polskiej, nie analizują natomiast procesów zachodzących po drugiej stronie granicy. Znaczenie każdych badań o szerokim spektrum analizy w tym zakresie jest więc bardzo duże. W odniesieniu do Polski badania w tym zakresie są dodatkowo istotne ze względu na występowanie tu zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych granic UE. W pracy wykorzystano ponadto społeczną analizę sieciową co, zgadzając się z Autorką, pozwoliło na identyfikację nowych cech i zależności w kształtowaniu współpracy transgranicznej.

Celem głównym pracy jest identyfikacja najważniejszych cech współpracy transgranicznej na poziomie lokalnym w ujęciu sieciowym oraz analiza zróżnicowania współpracy w Polsce w latach 2007-2013. Do najważniejszych cech współpracy Autorka zaliczyła zakres tematyczny i wielkościowy współpracy (programów), strukturę beneficjentów programów (instytucji polskich i z krajów sąsiednich), strukturę przestrzenną współpracy. Ich identyfikacja oraz zbadanie zależności występujących pomiędzy nimi stanowiła cele szczegółowe pracy. Zastosowanie społecznej analizy sieciowej pozwoliło na identyfikację najważniejszych cech sieci współpracy transgranicznej – kolejny cel szczegółowy. W analizie wykorzystano szereg wskaźników opisujących sieci.

Celem pracy była również identyfikacja zmian w kształtowaniu się współpracy transgranicznej w Polsce. Dla realizacji tego celu porównany został charakter współpracy w programach transgranicznych okresu 2004-2006 i 2007-2013.

Wszystkie cele sformułowane zostały w sposób jasny, wyraźnie określając zakres badawczy opracowania. Wątpliwości (pytania) może budzić określenie „najważniejsze cechy”. Autorka nie wyjaśnia dlaczego wymienione w celach szczegółowych zagadnienia (cechy) uznała za najważniejsze i jakie są „mniej ważne”, które nie zostały ujęte w badaniach. Druga uwaga dotyczy sformułowania, iż celem pracy jest „analiza zróżnicowania współpracy w Polsce”.

Analiza jest metodą badawczą, w tym przypadku wykorzystaną do identyfikacji zróżnicowania tej współpracy na różnych pograniczach kraju „w kontekście zidentyfikowanych, specyficznych uwarunkowań” (str.12).

W pracy sformułowano 7 następujących hipotez:

Hipoteza 1 – sieci współpracy na pograniczach Polski są słabo rozwinięte (mała liczba węzłów o wysokim stopniu centralności),

Hipoteza 2 – beneficjenci realizujący największą liczbę projektów stanowią kluczowe węzły sieci współpracy,

Hipoteza 3 – czynnik odległości od granicy ma wpływ na kształtowanie sieci współpracy; bliskość granicy wpływa na większą aktywność podmiotów we współpracy i ma wpływ na ich rolę w sieci współpracy,

Hipoteza 4 – poziom rozwoju powiązań sieciowych oraz charakter współpracy zależy od rodzaju granicy i cech pogranicza,

Hipoteza 5 – podobieństwo partnerów sprzyja nawiązywaniu współpracy, co wpływa na wysoki poziom homofilii współpracy,

Hipoteza 6 – występuje koncentracja tematyczna projektów współpracy i koncentracja rodzajów beneficjentów programów oraz brak koncentracji przestrzennej projektów i beneficjentów,

Hipoteza 7 - w kolejnych okresach realizacji programów współpracy transgranicznej, 2004-2006 i 2007-2013 występują zmiany w strukturze tematycznej podejmowanych przedsięwzięć, ale jednocześnie towarzyszy temu powtarzalność struktur beneficjentów programów.

Podsumowując, najważniejsze elementy pracy naukowej: problematyka, przedmiot badań, cele i hipotezy pracy zostały wyraźnie wskazane.

Metody badawcze, zakres przestrzenny i czasowy

Jako metody badawcze Autorka wskazuje analizę sieci społecznych (SNA) oraz metody statystyki opisowej. Metodę analizy sieciowej przedstawiono w teoretycznym rozdziale 2 pt. „Od linii do sieci – zmiany pojęć i podejść badawczych problematyki granic i pograniczy” w p. 2.3.1. „Pojęcie sieci i analiza sieciowa”. Opis analizy sieciowej przedstawiony w tej części opracowania uzupełniają informacje zawarte we wprowadzeniu, w p. 1.3. „Procedura postępowania badawczego, zakres przestrzenny i czasowy”. Określono tu charakter badanych sieci (sieci przynależności o charakterze dwumodalnym, relacje nieskierowane - symetryczne) i procedurę postępowania. W opisie metody omówiono wskaźniki wykorzystane następnie w

części empirycznej. Autorka nie uzasadniła w wystarczającym stopniu wyboru, spośród przedstawionych wskaźników analizy sieciowej, miar wykorzystanych w badaniach.

Zakres przestrzenny badań obejmujący wszystkie pogranicza lądowe Polski oraz zakres czasowy dotyczący dwóch okresów, tj. 2004-2006 oraz 2007-2013 są bardzo duże, wymagały więc bardzo dużego nakładu pracy. Habilitantka zebrała informacje o wszystkich programach EWT i EISP co również znacząco zwiększyło pracochłonność badań. Szerokie i wyczerpujące podejście badawcze można więc ocenić bardzo wysoko.

Ocena strony merytorycznej rozprawy

Rozdział 2 „Od linii do sieci – zmiany pojęć i podejść badawczych problematyki granic i pograniczy” składa się z dwóch wyraźnie różniących się części. Pierwsza obejmująca p. 2.1., 2.2. i 2.3.2 jest przeglądem literatury dotyczącej badań nad granicami i obszarami przylegającymi do granicy, w tym badania dotyczące Polski. Habilitantka w syntetycznej formie przedstawia zarówno badania dotyczące pojęcia granicy i ich funkcji, jak również ich ewolucji, cech i klasyfikacji. Przytaczane są też prace dotyczące obszarów pograniczy, ich rozwoju i delimitacji, powiązań i współpracy transgranicznej obszarów położonych po obu stronach granicy. Wskazane zostały różne podejścia badawcze związane z tą problematyką. Autorka słusznie wskazuje na chaos terminologiczny, brak powszechnie uznawanych definicji związanych z obszarami przygranicznymi. Szkoda, że nie ustosunkowuje się jednak do tej sytuacji i nie uzasadnia wybranego przez siebie określenia – pogranicze- stosowanego w kolejnych częściach pracy.

Zgodnie z tytułem rozdziału omówienie wskazanych w tej części pracy publikacji dotyczy podejść badawczych do problematyki granic i pograniczy, a nie ich wyników. Szkoda jednak, że nie zostały tu przedstawione przynajmniej najważniejsze wyniki tych prac, które byłyby wyraźnym uzasadnieniem pojętej problematyki, celów oraz hipotez i stanowiły tło dla badań i wniosków Autorki. Np. na str. 33 wymieniono tylko prace, które dotyczyły badań nad powiązaniem między firmami i instytucjami. Nieliczne, bardzo ciekawe wyniki badań, istotne w kontekście badań podjętych przez Autorkę nie zostały wystarczająco uwypuklone (np. wniosek ...mimo niskiej formalizacji granic, dostępności funduszy na współpracę i wzmocnienia regionów przygranicznych w UE, w zasadzie brak jest sukcesów w tworzeniu transgranicznych struktur zarządzania, m.in. z powodu istnienia po obu stronach granicy odmiennych uwarunkowań instytucjonalnych – str. 34). Podobnie, wniosek wynikający z badań Blasco i in. 2014, wskazujący „iż podobieństwo instytucjonalne sprzyja współpracy transgranicznej” (str. 39). Rozwinięcie tego stwierdzenia byłoby silniejszym uzasadnieniem hipotezy

5.

W p. 2.3.2. przedstawione zostały badania wykorzystujące analizę sieciową, w tym badania dotyczące granic i obszarów przygranicznych. W tym przypadku Autorka przedstawiła najważniejsze wnioski tych badań, co jednocześnie stanowiło dodatkowe uzasadnienie postawionych we wstępie hipotez.

Podsumowując, należą podkreślić, że wskazane powyżej części pracy zawierają bardzo duży, silnie skondensowany łańduzek informacji o publikacjach dotyczących badań nad granicami i obszarami do nich przylegającymi. Na przejrzystość tego rozdziału, a więc ułatwienie w odnalezieniu informacji o konkretnym zagadnieniu, np. badań dotyczących funkcji granic i ich ewolucji czy delimitacji obszarów przygranicznych wpłynęłoby wydzielenie odrębnych części (bez wyróżniania podrozdziałów w spisie treści) ze wskazaniem na przedstawiane tam zagadnienie.

Podrozdział 2.3.1. „Pojęcie sieci i analiza sieciowa” o charakterze metodycznym przedstawia metodę, jaką jest analiza sieciowa, modele sieci oraz najważniejsze wskaźniki ją opisujące. Autorka omawia tu m. in. wskaźniki wykorzystane przez nią w badaniach empirycznych. Omówienie jest w zasadzie wystarczające, jako syntetyczna charakterystyka metody. Brakuje tu jednak, jak również w p.1.3. dotyczącym procedury postępowania badawczego, na co wskazano już powyżej, wyraźnego uzasadnienia wyboru i podkreślenia znaczenia wykorzystanych w badaniu wskaźników oraz, co jest moim zdaniem bardzo ważne, ich wyraźniejszego „przełożenia” (interpretacji) na sytuację badanej sieci powiązań pomiędzy instytucjami realizującymi programy EWT/EISP. Np. bliskość – wg cytowanej przez Autorkę pracy D. Batorskiego – to miara, którą „Freeman uznaje za miarę niezależności od innych osób i odporności na wpływy”. W jaki sposób należy rozumieć (interpretować) wartość tego wskaźnika analizując współpracę w ramach projektów unijnych? W przypadku miary, jaką jest pośrednictwo - „węzły o dużym pośrednictwie odgrywają większą rolę, gdyż są to jednostki potencjalnie posiadające większą kontrolę nad przepływami w sieci; w przypadku osób są to jednostki mające większy wpływ na inne osoby” pytanie pozostaje takie samo. Częściową odpowiedź na te pytania można znaleźć dopiero we wnioskach (np. na str. 245 „Duża liczba przedsięwzięć przekłada się na ważną pozycję instytucji w sieci tylko w sytuacji, gdy były one realizowane wspólnie z różnymi jednostkami partnerskimi i w liczniejszych konsorcjach. W przypadku, gdy projekty (nawet liczne) łączą daną instytucję z jednym i tym samym partnerem, nie przekłada się to na wysoką rolę tego podmiotu w całej sieci współpracy”).

Rozdział 3 „Uwarunkowania kształtowania sieci współpracy transgranicznej w Polsce” to część o charakterze informacyjnym. Autorka szczegółowo przedstawia: 1/ uwarunkowania instytucjonalne wynikające z zasad funkcjonowania Inicjatywy INTERREG, włączonej

od 2000 roku do regulacji funduszy strukturalnych, programów unijnych i obecnie z zasad wsparcia w ramach EWT; 2/ programy współpracy transgranicznej realizowane na pograniczach Polski w ramach EWT i EISP w latach 2007-2013 – programy będące przedmiotem badań Habilitantki; 3/ wybrane uwarunkowania pozainstytucjonalne wpływające na kształt współpracy transgranicznej w odniesieniu do sytuacji w Polsce. Do tych ostatnich Autorka zaliczyła: charakter (rola) granicy – wewnętrzne i zewnętrzne granice UE; uwarunkowania geopolityczne, polityczno-administracyjne; doświadczenia historyczne; uwarunkowania przyrodnicze i gospodarcze, w tym, jako szczególnie istotne uwarunkowania transportowe; uwarunkowania społeczno-kulturowe. Analiza uwarunkowań współpracy transgranicznej na pograniczach Polski wykazała ich wyraźne zróżnicowanie. Istotnym wnioskiem jest również wskazanie, że poza ww. uwarunkowaniami pozainstytucjonalnymi, współpraca przygraniczna w dużym stopniu zależy od aktorów lokalnych i regionalnych. Może więc być znacząco różna na różnych pograniczach, pomimo takiego samego instytucjonalnego wsparcia współpracy.

Najobszerniejsza, empiryczna część pracy (prawie 140 stron) składa się z 4 części: charakterystyki współpracy na wszystkich granicach Polski, z wyodrębnieniem analizy powiązań przy pomocy metody SNA (p. 4.1.-4.6.), analizy zróżnicowania charakteru i sieci współpracy występującego pomiędzy badanymi pograniczami Polski (p. 4.7.), analizy instytucji realizujących programy współpracy w ramach EWT (p.4.8.) oraz porównania charakteru współpracy w latach 2004-2006 i 2007-2013 (p.4.9.).

Charakter i sieci współpracy transgranicznej na poszczególnych pograniczach Polski przedstawiono wg takiego samego schematu. Zabieg ten oceniam wysoko. Jednakowe podejście w uporządkowaniu bardzo dużej ilości szczegółowych informacji pozwala na szybkie odnalezienie poszukiwanych treści i ułatwia dokonanie porównań. Wyniki analizy pograniczy Polski są istotnym uzupełnieniem dotychczasowej wiedzy dotyczącej powiązań transgranicznych w Polsce. Wyczerpujący charakter analiz (wszystkie pogranicza oraz wszystkie projekty w okresie 2007-2013) pozwalają na uogólnienie wniosków i ich wykorzystanie w zarządzaniu projektami tego rodzaju w przyszłości.

Część pierwsza przedstawiająca sytuację na każdym pograniczu (lub jego części, w przypadku pogranicza polsko-niemieckiego) obejmuje strukturę tematyczną projektów, strukturę beneficjentów wg kategorii formalno-prawnych i przedmiotu działalności oraz rozmieszczenie przestrzenne beneficjentów (instytucji). Analiza sieci obejmowała liczbę węzłów i łączących je krawędzi (stopień), gęstość dla całej sieci i dla poszczególnych grup, komponenty, wskaźnik bliskości, pośrednictwa oraz jądrowość. Obliczone wartości wskaźników przedstawione w tabelach wymagają głębszej interpretacji i wyraźnego wyjaśnienia w kontekście

współpracy transgranicznej. Wartości te ponadto, bez podania innych wielkości, np. średnich, maksymalnych lub minimalnych oraz wskazania czy większa wartość oznacza lepszą czy gorszą sytuację nie pozwalają na ich właściwą ocenę. Określenie – wskaźnik stopnia był (nie był) wysoki lub – wysoka pozycja ze względu na wskaźnik bliskości – nie jest wystarczające. Wskaźnik określony jako jądrowość nie jest interpretowany. Znaczenie tego wskaźnika oraz sposób obliczenia nie zostało również przedstawione w części metodycznej opisującej analizę sieciową.

Autorka prawidłowo określiła analizowaną sieć jako sieć o charakterze nieskierowanym (sieć, graf symetryczny). Liczbę potencjalnych relacji w takiej sieci oblicza się wg wzoru: $n * (n-1) / 2$. Obliczone dla poszczególnych pograniczy wartości wskaźników gęstości sieci wskazują jednak na wykorzystanie wzoru dla sieci skierowanej, tzn. $n*(n-1)$. W obu przypadkach jednak wartości gęstości sieci są bardzo małe, np. dla części północnej pogranicza polsko-niemieckiego wynoszą 0,0741 dla sieci nieskierowanej i 0,0371 (str. 113) dla sieci skierowanej. Ocena Autorki wskazująca na niską wartość sieci jest więc prawidłowa.

Zestawienie przedstawionych wcześniej szczegółowych informacji w p. 4.7. i 4.8. pozwoliło na wyraźne wskazanie zróżnicowania sieci współpracy i instytucji kształtujących te sieci na pograniczach Polski. W p. 4.8.1. wskazano współzależności pomiędzy wybranymi cechami projektów i instytucji, bez podziału na poszczególne pogranicza. Ciekawe jest zestawienie (tab.17) kategorii beneficjentów i rodzaju projektów (kategorii interwencji), w którym zgodnie z podaną pod tabelą informacją podkreślono (kolorem) wartości udziałów przekraczające średnie wartości krajowe oraz 5%. Habilitantka nie podaje jednak wartości średnich ani kryterium przyjęcia wielkości 5% jako wartości granicznej (?). Nie wszystkie wartości zostały też oznaczone zgodnie ze wskazaniem, np. udział wsparcia usług turystycznych przez jednostki pozarządowe - wartość 22,5% przekraczająca 5%. W tab. 18 również powinno być zaznaczone (kolorem) wsparcie usług turystycznych przez wszystkich beneficjentów, z wyjątkiem służby zdrowia, ponieważ wartości te przekraczają 5%.

Ostatnia część (p. 4.9.) zmiany charakteru współpracy transgranicznej na pograniczach Polski w latach 2004-2006 i 2007-2013 uzupełnia informacje dotyczące charakteru współpracy (wielkości i rodzaju projektów oraz beneficjentów) przedstawione wcześniej, porównując analizowany okres 2007-2013 z okresem 2004-2006.

Pracę kończy podsumowanie (p.4.10) i wnioski (r.5). Jak już wspomniano, wyróżnić tu można 2 części: odniesienie do postawionych we wstępie hipotez oraz zaproponowane modele współpracy uwzględniające kontekst przestrzenny, co można określić jako wkład własny Habilitantki do problematyki badań współpracy na pograniczach. Przeprowadzone badania

potwierdziły trzy z siedmiu hipotez (H1, H3 i H4 oraz część hipotezy 6). Pozostałe nie zostały w pełni potwierdzone. Autorka podejmuje próbę wyjaśniania zaistniałej sytuacji, wyraźnie brakuje tu jednak szerszego odniesienia do innych badań (przeгляд literatury) wskazujących na prawidłowość stawianych hipotez.

Opracowanie zawiera usterki formalne utrudniające odbiór i analizę treści, np.:

- brak wskazanych w spisie 4 załączników,
- definicja wskaźnika gęstości, jako „odsetek rzeczywistych powiązań między węzłami w stosunku do wszystkich powiązań potencjalnie możliwych” (str. 49). W opracowaniu wykorzystano inne podejście – stosunek rzeczywistych powiązań do wszystkich możliwych, a więc miarę, w której wartością maksymalną jest 1. Nie są to wartości procentowe,
- nieprawidłowe tytuły rysunków, np. na rys. 58, 60, 75, 77 zgodnie z tytułem powinny być przedstawione wartości w %, podczas gdy na wykresie oraz w legendzie jest liczba jednostek, wystąpień, beneficjentów,
- niejasne oznaczenia (kolorem) w tab. 17 i 18.

Podsumowując ocenę monografii dr Sylwii Dołzbłasz pt. ”Sieci współpracy transgranicznej na pograniczach Polski” można uznać, że jej wartość dodana wynika z przeprowadzonych badań empirycznych, wniosków formułowanych na ich podstawie oraz zaproponowanych modeli współpracy transgranicznej uwzględniających wymiar przestrzenny, stanowiąc tym samym wkład Habilitantki do nauki.

Pozostały dorobek publikacyjny

W dorobku publikacyjnym dr Sylwii Dołzbłasz zdecydowanie dominują prace z zakresu obszarów przygranicznych, w tym współpracy przygranicznej. 35 prac, tj. 80% wszystkich publikacji. Pozostałe dotyczą rozwoju regionalnego, w tym rozwoju regionów pogórnicych, jedna przestrzennego zróżnicowania aktywności kobiet w Polsce na poziomie lokalnym. Zakres badawczy prac dr Sylwii Dołzbłasz jest więc bardzo silnie ukierunkowany. Zajmując się współpracą przygraniczną dr S. Dołzbłasz przedstawia ją, jak wynika z tytułów opracowań, w różnych ujęciach, w odniesieniu do różnych podmiotów i zjawisk, np. konkurencji pomiędzy przedsiębiorstwami, usług w miastach granicznych, trwałości współpracy przygranicznej, turystyki. Habilitantka wyróżnia tu 3 nurty badawcze: współpracę przygraniczną, miasta podzielone granicą państwową, funkcjonowanie obszarów przygranicznych i pograniczy. Razem z badaniami nad zagospodarowaniem obszarów pogórnicych są to główne nurty badawcze w rozwoju naukowym Habilitantki. Na podkreślenie zasługuje duże zróż-

nicowanie wydawnictw naukowych, w których Habilitantka publikuje swoje prace. Dotyczy to zarówno wydawnictw polskich, jak i zagranicznych.

Wśród 10 załączonych do wniosku opracowań, 2 dotyczą obszarów pogórnich, pozostałe 8 współpracy przygranicznej. 5 publikacji jest autorstwa dr Dołzbłasz, w pięciu Habilitantka jest współautorką. Odzwierciedla to cały jej dorobek publikacyjny, w którym znaczną część stanowią prace współautorskie.

Wszystkie opracowania są poprawne od strony metodologicznej i metodycznej. W każdym z nich wskazano cel badań, metodę badawczą, źródła danych. Przegląd literatury uzasadnia przyjęte cele badawcze. Wnioski wynikające z badań w każdym przypadku odnoszą się do celu pracy. Prezentowane wyniki i wnioski są wyraźnie uzasadnione.

Przedstawione do oceny publikacje wyraźnie określają kierunek pracy naukowej Habilitantki. Są swojego rodzaju wstępem (przygotowaniem) pracy przedstawionej jako osiągnięcie naukowe. Wszystkie załączone do wniosku prace oceniam pozytywnie.

Do dorobku publikacyjnego nie zaliczyłam redakcji 3 monografii naukowych. Są to prace istotne w rozwoju i pracy naukowej Habilitantki, jednak o innym niż publikacje charakterze. Poza ww. publikacjami i działalnością redakcyjną, w latach 2007-2017 Habilitantka przygotowała 9 recenzji dla czasopism naukowych zagranicznych oraz 14 dla czasopism krajowych. Powierzenie dr Sylwii Dołzbłasz funkcji redakcyjnych oraz recenzentki świadczy o jej wysokiej ocenie w środowisku naukowym.

Kierowanie i udział w międzynarodowych i krajowych projektach badawczych.

Dr Sylwia Dołzbłasz brała udział w 5 projektach badawczych, w tym w 3 międzynarodowych. W dwóch z nich jako wykonawca oraz koordynator prac strony polskiej. Poza uczestnictwem kierowała jednym wewnętrznym grantem badawczym na Uniwersytecie Wrocławskim (brak informacji o liczbie uczestników kierowanego przez Habilitantkę projektu-grantu).

Tytuły projektów, w których dr S. Dołzbłasz brała udział odzwierciedlają zainteresowania badawcze Habilitantki. 5 projektów dotyczyło granic, obszarów przygranicznych i współpracy przygranicznej, jeden zagospodarowania obszarów pogórnich.

Wygłoszenie referatów na krajowych i międzynarodowych konferencjach tematycznych

Dr Sylwia Dołzbłasz wykazuje się bardzo dużą aktywnością naukową, prezentując w latach 2007-2017 44 referaty (średnio 4 referaty rocznie), w tym 30 referatów na konferencjach krajowych i 14 na konferencjach zagranicznych. 26 z nich wygłosiła w języku angielskim.

Poza wygłoszonymi referatami dr S. Dołzbłasz brała czynny udział w innych wydarzeniach takich, jak spotkania partnerów naukowych i warsztaty naukowe w ramach projektów w Polsce i za granicą.

W ramach działalności organizacyjnej Habilitantka czterokrotnie była współorganizatorem cyklicznych konferencji organizowanych przez Zakład Zagospodarowania Przestrzennego Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Konferencji Oddziału Wrocławskiego PTG w 2016 r.

Międzynarodowe i krajowe nagrody za działalność naukową

Dr Sylwia Dołzbłasz w 2009 r. otrzymała Nagrodę Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego za osiągnięcia naukowe

Ocena dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej

Staże w krajowych lub zagranicznych ośrodkach naukowych lub akademickich, współpraca międzynarodowa

Dr Sylwia Dołzbłasz odbyła 3-miesięczny staż naukowo-dydaktyczny w Stanach Zjednoczonych na Arizona State University w 2014 r. Dwa razy uczestniczyła w kilkudniowych wizytach studyjnych w Holandii oraz w Pradze.

Poza uczestnictwem w międzynarodowych projektach dr Sylwia Dołzbłasz jest członkiem jednej międzynarodowej organizacji - Association for Borderlands Studies. Współpracuje z naukowcami z School of Geographical Science and Urban Planning oraz School of Transborder Studies (wspólne wystąpienia na konferencjach, przygotowywanie publikacji).

Osiągnięcia dydaktyczne oraz w zakresie popularyzacji nauki

Dr Sylwia Dołzbłasz wykazuje się znaczącą aktywnością w zakresie dydaktyki. Po uzyskaniu stopnia doktora prowadziła wykłady, konwersatoria, pracownię magisterską oraz ćwiczenia terenowe na 4 kierunkach studiów (11 różnych wykładów z zakresu geografii, gospodarki przestrzennej i ekonomii w j. polskim, 2 wykłady w j. angielskim). Była również opiekunem merytorycznym praktyk zawodowych na studiach I stopnia.

W okresie 2007-2017 wypromowała 26 magistrów oraz 14 osób na poziomie licencjackim. Dwukrotnie była promotorem pomocniczym prac doktorskich (jedna z prac została obroniona w 2016 r.).

Do prac w zakresie dydaktyki oraz organizacyjnych zaliczyć można również uczestnictwo dr Sylwii Dołzbłasz w Zespole ds. przygotowania programu kształcenia na kierunku Gospodarka Przestrzenna na studiach licencjackich i magisterskich, w Komisji Hospitacyjnej na Wydziale NoZiKS, Zespole weryfikującym efekty uczenia się na kierunku Gospodarka Przestrzenna oraz współpracę z kołem naukowym studentów geografii.

Poza pracą dydaktyczną do osiągnięć w zakresie popularyzacji nauki przez Habilitantkę można zaliczyć wykłady i prelekcje popularno-naukowe w ramach PTG oraz Dni Geografa na Uniwersytecie Wrocławskim.

Działalność pozostała

Dr Sylwia Dołzbłasz, poza prowadzonymi badaniami naukowymi, działalnością dydaktyczną i popularyzatorską wykorzystuje swoją wiedzę w kontaktach z praktyką gospodarczą. Widoczne jest to m.in. w takich działaniach, jak wykonywanie ekspertyz dla jednostek samorządu terytorialnego i Dolnośląskiej Agencji Współpracy Zagranicznej. Była również członkiem zespołu ekspertów zewnętrznych Narodowego programu Foresight Polska 2020 a od 2017 r. jest ekspertem w grupie eksperckiej przy Ministerstwie Rozwoju związanej z kształtowaniem przyszłości współpracy terytorialnej po 2020 r.

Konkluzja

Podstawę oceny dorobku naukowego, dydaktycznego, popularyzatorskiego, organizacyjnego oraz współpracy z zagranicą stanowił autoreferat, wykaz opublikowanych prac naukowych oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki oraz materiały załączone do dokumentacji w sprawie nadania dr Sylwii Dołzbłasz stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauki o ziemi, w dyscyplinie geografia.

Po zapoznaniu się z rozprawą habilitacyjną oraz pozostałym dorobkiem naukowym dr Sylwii Dołzbłasz, biorąc pod uwagę ich wszystkie zalety i słabości stwierdzam, że dorobek ten zasługuje na pozytywną ocenę, jako wnoszący oryginalne obserwacje i wnioski do geografii, w szczególności do problematyki funkcjonowania i współpracy w regionach przygranicznych, w tym zagadnień dotyczących tworzenia sieci współpracy transgranicznej na pograniczach o różnym charakterze. Zarówno rozprawa habilitacyjna, jak i pozostały dorobek naukowy Habilitantki oraz praca dydaktyczna po uzyskaniu stopnia doktora, spełniają warunki ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego, wskazane w art. 16 Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 r. i uzasadniają wniosek dr Sylwii Dołzbłasz o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk o ziemi, dyscyplinie geografia.

W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie dr Sylwii Dołzbłasz do kolejnych etapów wskazanych w przewodzie habilitacyjnym.

Poznań, styczeń 2018 r.

